

Työtaistelutilasto 2009

139 työtaistelua vuonna 2009

Tilastokeskuksen työtaistelutilaston mukaan Suomessa käytiin 139 työtaistelua vuonna 2009. Työtaisteluja oli selvästi enemmän kuin edellisenä vuonna, jolloin niitä oli 92 kappaletta. Työtaistelujen määrä oli toiseksi suurin 2000-luvulla vuoden 2005 jälkeen. Työtaisteluihin osallistuneiden työntekijöiden lukumäärä oli noin 50 500. Osallistuneiden työntekijöiden määrä oli yli kolminkertainen edelliseen vuoteen verrattuna ja vastasi vuosikymmenen keskimääräistä tasoa. Menetettyjä työpäiviä oli noin 92 000. Työpäivämenetykset moninkertaistuivat edellisestä vuodesta ja ne olivat 2000-luvun kolmanneksi suurimmat, vaikka jäivätkin vuosikymmen keskiarvosta vuosien 2000 ja 2005 suurten työpäivämenetysten johdosta.

Työtaistelut vuosina 2000-2009

Vuosi	Työtaistelujen lukumäärä	Osallisia työntekijöitä	Menetettyjä työpäiviä
2000	96	84 092	253 838
2001	84	21 715	60 652
2002	76	70 867	74 985
2003	112	91 866	66 136
2004	84	25 211	42 385
2005	365	106 796	672 904
2006	97	48 276	85 075
2007	91	89 729	94 579
2008	92	15 992	16 352
2009	139	50 485	91 899

Vuoden 2009 lopulla monet työehtosopimukset päättyivät, mikä johti loppuvuonna vilkkaampaan työtaistelutoimintaan. Viime vuoden ylivoimaisesti suurin työtaistelu käytiin rahoitusalan joulukuussa, jolloin kolmen päivän lakolla pyrittiin vauhdittamaan sopimusneuvotteluja. Lakkoon osallistui 20 000 toimihenkilöä ja siinä menetettiin noin 55 000 työpäivää. Rahoitusalan lakon osuus viime vuoden osallistuneista työntekijöistä oli noin 40 prosenttia ja menetetyistä työpäivistä noin 60 prosenttia. Toinen suuri järjestötyötaistelu käytiin teknologiateollisuudessa, jossa Toimihenkilöunioni järjesti viikon kestävästä työtaistelun alan neljässä suuressa yrityksessä.

Työtaisteluista 99 käytiin teollisuudessa eli yli kaksi kolmasosaa kaikista työtaisteluista. Teollisuuden alatoimialoista eniten työtaisteluita oli koneiden ja laitteiden valmistuksessa (16), metallituotteiden valmistuksessa (13), metallien jalostuksessa (12) sekä sähkölaitteiden valmistuksessa (12). Eniten teollisuuden työpäivämenetyksiä oli kuitenkin muiden kulkuneuvojen valmistuksessa pois lukien

moottoriajoneuvojen valmistus. Teollisuuden ulkopuolisista toimialoista eniten työtaisteluja oli kuljetuksessa ja varastoinnissa (14).

Tiedossa oleva työtaistelun syy oli 58 kertaa työvoiman vähennys, 23 kertaa työnjohto ja 8 kertaa palkkavaatimus.

Alueellisesti tarkasteltuna paikallisia työtaisteluita oli perinteiseen tapaan eniten Länsi-Suomen läänissä, jossa niitä oli 52 kappaletta. Etelä-Suomen läänissä oli 38 työtaistelua. Muissa lääneissä paikallisten työtaistelujen määrä jäi alle kymmenen. Valtakunnallisia työtaisteluita oli 18 kappaletta.

Sisällys

Liitetaulukot

Työtaistelut toimialoittain (TOL 2008) vuonna 2009.....	4
Työtaistelut vuosina 1970-2009.....	5
Laatuseloste: Työtaistelutilasto.....	6

Liitetaulukot

Työtaistelut toimialoittain (TOL 2008) vuonna 2009

Toimiala (TOL 2008)	Työtaistelujen lukumäärä	Osalliset työntekijät	Menetettyjä työpäiviä
C Teollisuus yhteensä	99	17 105	29 417
10 Elintarvikkeiden valmistus	6	649	238
11 Juomien valmistus	1
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	6	1 366	3 629
18 Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	1	47	21
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	4	1 055	138
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	2	1 000	1 000
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	1
24 Metallien jalostus	12	1 771	4 043
25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	13	1 096	947
26 Tietokoneiden, elektronisten ja optisten tuotteiden valm.	6	711	2 852
27 Sähkölaitteiden valmistus	12	1 420	3 974
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	16	1 612	1 694
29 Moottoriajoneuvojen ja perävaunujen valmistus	5	600	1 849
30 Muiden kulkuneuvojen valmistus	9	3 972	7 320
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	5	1 806	1 713
F Rakentaminen yhteensä	4	503	303
41 Talonrakentaminen	2	176	66
42 Maa- ja vesirakentaminen	1	277	113
43 Erikoistunut rakennustoiminta	1	50	125
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajon. korj. yht.	2	300	124
46 Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen kauppa)	1	300	124
47 Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen kauppa)	1
H Kuljetus ja varastointi yhteensä	14	10 761	5 050
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	3	7 699	2 528
51 Ilmaliikenne	1
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	8	1 751	1 530
53 Posti- ja kuriiritoiminta	2	1 311	993
J Informaatio ja viestintä yhteensä	6	1 469	1 809
58 Kustannustoiminta	1	106	21
60 Radio- ja televisioiminta	1	27	13
61 Televiestintä	2	1 336	1 776
63 Tietopalvelutoiminta	2
K 64 Rahoituspalvelut	2	20 100	55 019
M 71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; testaus ja analysointi	1	37	16
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta yhteensä	5
80 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut	3
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	2
O 841 Julkinen hallinto	1	120	..
Q 86 Terveyspalvelut	1
R 93 Urheilutoiminta sekä hui- ja virkistyspalvelut	4	90	160
S 94 Järjestöjen toiminta	1
Yhteensä	139	50 485	91 899

Työtaistelut vuosina 1970-2009

Vuosi	Työtaisteluja	Osallistuneita työntekijöitä	Työtaistelua kohden	% työllisistä	Menetettyjä työpäiviä	Osallistunutta kohden
1970	240	201 600	840	9,3	233 200	1,2
1971	838	403 300	481	18,6	2 711 100	6,7
1972	849	239 700	282	11,0	473 100	2,0
1973	1 009	678 200	672	30,6	2 496 900	3,7
1974	1 778	370 700	208	16,3	434 800	1,2
1975	1 530	215 100	141	9,7	284 200	1,3
1976	3 282	512 700	156	23,8	1 325 500	2,6
1977	1 673	743 800	445	35,2	2 374 700	3,2
1978	1 237	164 600	133	7,9	132 400	0,8
1979	1 753	228 690	130	10,7	243 400	1,1
1980	2 238	413 140	185	18,8	1 605 600	3,9
1981	1 612	492 960	306	22,0	659 100	1,3
1982	1 240	167 500	135	7,0	207 600	1,2
1983	1 940	421 840	217	17,7	719 700	1,7
1984	1 710	562 480	329	23,3	1 526 900	2,7
1985	848	171 350	202	7,0	174 300	1,0
1986	1 225	602 730	492	24,8	2 787 600	4,6
1987	802	99 290	124	4,1	130 890	1,3
1988	1 353	244 070	180	10,0	179 820	0,7
1989	629	158 480	252	6,4	204 210	1,3
1990	455	244 760	538	9,9	935 150	3,8
1991	284	166 770	587	7,1	458 340	2,7
1992	168	103 510	616	4,8	76 090	0,7
1993	126	23 190	184	1,1	17 310	0,7
1994	171	70 540	413	3,5	525 700	7,5
1995	112	127 039	1 134	6,3	869 422	6,8
1996	94	43 113	459	2,1	20 077	0,5
1997	91	28 402	312	1,3	103 712	3,7
1998	98	35 380	361	1,6	133 203	3,8
1999	65	14 993	231	0,7	18 953	1,3
2000	96	84 092	876	3,6	253 838	3,0
2001	84	21 715	259	1,0	60 652	2,8
2002	76	70 867	932	3,0	74 985	1,1
2003	112	91 866	820	3,9	66 136	0,7
2004	84	25 211	300	1,0	42 385	1,7
2005	365	106 796	409	4,4	672 904	6,3
2006	97	48 276	498	2,0	85 075	1,8
2007	91	89 729	986	3,7	94 579	1,1
2008	92	15 992	174	0,6	16 352	1,0
2009	139	50 485	363	2,1	91 899	1,8

Laatuseloste: Työtaistelutilasto

1. Tilastotietojen relevanssi

Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Työtaistelutilasto kuvaa työntekijöiden tai työnantajien Suomessa järjestämiä työtaisteluita. Työtaistelujen laajuutta kuvataan lukumäärillä osallistuneista työntekijöistä ja menetetyistä työpäivistä.

Aineistot

Pääosa työtaistelutiedoista saadaan työnantajajärjestöiltä. Lisäksi työtaistelutietoja kerätään tiedotusvälineistä ja kysytään tarkempia tietoja suoraan yrityksiltä.

Käsitteet ja määritelmät

Työtaistelu: Työntekijäpuolen tai työnantajapuolen työn väliaikaista tahallista keskeyttämistä, työstä kieltäytymistä, sen hidastamista tai muuta painostuskeinoa jonkin päämäärän saavuttamiseksi. Erilaisia työtaistelun muotoja ovat mm. lakot, ylityökiellot ja työsulut.

Lakko: Työntekijät kieltäytyvät työn tekemisestä ja tällöin he eivät myöskään yleensä saavu työpaikalle.

Jarrutus: Työntekijät ovat työpaikalla, mutta tekevät työtä normaalia huomattavasti hitaammin.

Saarto: Työntekijät kieltäytyvät esim. käsittelemästä tietyn yrityksen kuljetuksista.

Ylityökielto: Työntekijät kieltäytyvät ylitöiden tekemisestä.

Työsulku: Työnantaja sulkee työpaikan ja keskeyttää palkanmaksun.

Välillisesti työtaisteluun osallistuneet: Työntekijät, jotka eivät kuulu työtaistelun osapuoliin, mutta jotka eivät ole voineet tehdä työtänsä työtaistelun vuoksi.

Valtakunnallinen työtaistelu: Työtaistelu on valtakunnallinen, jos sitä johtaa ammattiliitto tai jokin muu yhteinen organisaatio koko valtakunnan alueella. Valtakunnallisia työtaisteluita ei tilastoida lääneittäin tai kunnittain.

2. Menetelmäkuvaus

Työtaistelutilastoon kerätään kaikki työtaistelut, jotka tulevat Tilastokeskuksen tietoon. Työnantajajärjestöjen työtaistelutiedot ja muulla tavalla kerätyt työtaistelutiedot kerätään yhteen tietokantaan. Näin saadusta tietokannasta tehdään taulukoita valittujen luokittelujen ja määrätietojen mukaan.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Osa pienemmistä työtaisteluista jää tilaston ulkopuolelle, koska niiden olemassaolosta ei saada tietoa. Näiden työtaistelujen puuttumisella on lähinnä merkitystä vain työtaistelujen lukumäärätietoihin. Työtaisteluiden laajuutta paremmin kuvaaviin työntekijöiden lukumäärätietoihin ja työpäivämenetyksiin joidenkin pienten työtaisteluiden puuttumisella ei ole olennaista merkitystä. Työtaistelujen laajuudesta voi olla työnantaja- ja työntekijäpuolella erilainen näkemys. Yleensä käytetään työnantajajärjestöjen lähettämiä tietoja, jotka ovat yksityiskohtaisia.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Vuodesta 2010 lähtien työtaistelutiedot julkaistaan kerran vuodessa tilastovuotta seuraavan kevään aikana. Työtaistelutietoja julkaistaan neljännesvuoden tarkkuudella. Työtaistelutietoja voidaan luovuttaa myös kuukauden tarkkuudella. Jos työtaistelu kestää kuukauden tai neljännesvuoden vaihteen yli, se sijoitetaan

yleensä sille ajanjaksolle, jolla se on suurimmaksi osaksi tapahtunut. Suuria työtaisteluita jaetaan tarkemmin eri neljänneksille tarpeen mukaan.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tiedot julkaistaan Hint- ja palkkatiedotteessa kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi tietoja on Tilastokatsauksessa ja vuosikirjassa. Internetissä tiedot ovat tilaston kotisivulla ja Statfin-tilastopalvelussa. Tarkempia tietoja on mahdollista saada Tilastokeskuksesta.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Vertailtavuus muiden maiden tilastoihin

Eri maiden työtaistelutilastot voivat vaihdella suuresti. Työjärjestö ILO kerää tietoa työtaisteluista kaikista maista, joista sitä on saatavilla.

Vertailtavuus historiatietoihin

Työtaistelutietoja on olemassa yli sadan vuoden ajalta. Vuonna 1971 tehtiin tilaston laaja uudistus, jolloin tilaston kattavuus pienemmissä työtaisteluissa parani.

Tiedot julkaistaan Hint- ja palkkatiedotteessa kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi tietoja on Tilastokatsauksessa ja vuosikirjassa. Internetissä tiedot ovat tilaston kotisivulla ja Statfin-tilastopalvelussa. Tarkempia tietoja on mahdollista saada Tilastokeskuksesta.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tuoreimpaan julkaistuun työtaistelutilastoon voi tulla pieniä lisäyksiä, jos joistain työtaisteluista saadaan tiedot työnantajajärjestöltä poikkeuksellisen myöhään.

Lisätietoja

Harri Nummila (09) 17343235
Vastaava tilastojohtaja:
Kari Molnar
palkat.indeksit@stat.fi
www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute